

tempus enim auroræ et meridiæ hic non mathematicæ, sed moraliter accipiendum est.¹

NOTA. Aurora (*twilight*) variat pro vario ortu solis: Neo-Eboraci tempore hiemali 1½, æstivo 2 horis ante solis ortum incipit.² Cum autem sufficiat Missam terminare in aurora, generatim licebit absque facultate, Missam incipere duabus horis, cum prædicta facultate tribus horis ante solis ortum. Baltimoræ sol oritur: 1 Jan. hora 7.20, 8 Febr. h. 7, 3 Mart. h. 6.30, 22 Mart. h. 6, 10 Apr. h. 5.30, 2 Maji h. 5, 10 Junii h. 4.33, 1 Aug. h. 5, 2 Sept. h. 5.30, 5 Oct. h. 6, 3 Nov. h. 6.30, 1 Dec. h. 7.³ Porro ubi tempus medium statutum est, quod differt a tempore vero, in functionibus ecclesiasticis consulitur quidem ut sequamur tempus horologiis publicis determinatum (S. R. C. 7 Aug. 1875), at possumus etiam sequi tempus verum. (S. Pœn. 19 Nov. 1882.) Cfr. *Mon. eccl.* vol. vi. part. i. 276. Quoad Missiones Poli arctici cfr. Resp. S. R. C. de 7 Sept. 1850 ap. *Act. S. Sed.* vii. 400.

Absque hac facultate Missa anticipari et postponi potest ex causa rationabili e. gr. per horam causa itineris, supplicationis publicæ etc. Ad ministrandum viaticum celebrari potest vel media nocte. Ex causa rationabili Episcopus et Prælati Regularis potestate quasi-ordinaria dispensare potest in casibus singularibus.⁴—Demum *Regulares* ex privilegio Gregorii XIII. celebrare possunt una hora ante auroram.⁵ Privilegium autem celebrandi Missam duabus horis post mediam noctem et tribus post meridiem per Tridentinum revocatum censi debet, ut patet ex Decr. Clem. XI. 15 Dec. 1703.⁶

¹S. Alph. vi. n. 341. Interpretatio hæc, quæ est S. Alphonsi, omnino concordat cum praxi S. Sedis, ut ex alio exemplo patet. Episcopus scil. Engolismensis petiit et obtinuit a S. C. C. facultatem differendi celebrationem Missarum manualium ad quatuor menses, quam secretarius ejusd. Congr. animadvertit valere et extendi posse ad sex menses, quia concessio addita est ad id, quod jure communi permittitur. (*N. R. Th.* xix. 89.)

²Steele: *Astronomy*, p. 116.

³*The Sun Almanac*, 1892.

⁴S. Alph. vi. 343 seq.

⁵*Ho. ap. tr.* xx. n. 122.

⁶S. Alph. vi. 342, 360; *Lehmk.* ii. 218, 655. At S. Alph. *de priv.* n. 122 et Marc n. 2191 (1) contrarium tenent; *Ærtnys* ed. 3. vi. 131, nihil amplius de hoc habet.

II. Celebrandi . . . sine ministro.

Celebrare sine ministro per se mortale est. Excusat autem urgens necessitas ministrandi viaticum aut populi vel solius celebrantis obligati ad Missam audiendam aut indultum, ut præsens, cum causa, de qua cfr. n. 163. Tum vero Sacerdos ipse, omnibus prius commode dispositis, quæ ad Sacrificium pertinent, sibi respondeat; *Confiteor* autem juxta Resp. de S. R. C. in Erien. 4 Sept. 1875 n. 5627. semel tantum dicat. Minister debet esse: **a. mas.** Mulier, præsertim Monialis, ob necessitatem urgentem tantum permittitur respondere a longe, non autem ministrare immediate. Unde omnia prius rite et commode disponantur, ne mulier altari infra Missam inseruiat; **b. unus tantum**, nisi Celebrans sit Episcopus vel speciale privilegium habeat aut Missa aliquomodo sit solemnis, ut Missa parochialis etc.²

III. Celebrandi . . . sub dio et sub terra, in loco tamen decenti.—Conceditur per hoc facultas Missam dicendi etiam in loco, in quo *ex jure* id non licet: *sub dio* seu in loco profano, imo etiam *sub terra* i. e. in loco subterraneo, prout tempore persecutionis necessitas se occultandi exigere poterit.

a. Ex jure communi ordinariæ Missa celebrari et præcepto eam audiendi satisfieri potest tantum in loco *sacro*, scil. 1. in *Ecclesia* rite saltem benedicta, nec execrata, nec polluta, nec interdicta;³—2. sub iisdem conditionibus in *oratoriis publicis*⁴ i. e. in illis, quæ aut in locis piis et religiosis: monasteriis, seminariis, domo residentiali Episcopi, carceribus publicis etc. licet sine aditu ex via publica, aut in domibus laicorum vel alibi cum aditu ex via publica Episcopo consentiente ad cultum divinum deputata sunt, aut a *Regularibus* vi privilegiorum⁵ vel

¹S. Alph. vi. 392. S. R. C. 26 Aug. 1836, 4 Aug. 1893 et 12 Jan. 1894 ap. *Act. S. Sed.* xxvi. 572.

²S. R. C. ap. *Ephem. lit.* i. 643 seq.

³S. Alph. vi. 368. *Ecclesia execratur* i. e. amittit suam consecrationem vel benedictionem, si ex majori parte simul corruiat vel destruitur, non autem si ex parietibus crusta, etsi integra et insimul decutitur, ut habet resp. S. R. C. Maj. 1882 et 26 Junii 1894 ap. *Act. S. Sed.* xxii. 54. xxvii. 439. *Zeitschr. f. k. Theol. Innsbr.* 1896 p. 371. De *Ecclesiæ* pollutione vide supra n. 135.

⁴S. Alph. n. 357.

⁵Ib. n. 360; *Lehmk.* ii. n. 223.

in suis monasteriis, vel, approbante Provinciali, in domibus ab aliquibus Religiosis pro aliquo tempore inhabitatis, quamvis sine aditu publico, erecta sunt.—*Extraordinarie*, accepta prius, si haberi potest, licentia Episcopi, *propter necessitatem urgentem* e. gr. quia Ecclesia diruta est aut multitudinem capere nequit, aut Sacerdos diu Missa carere debet, etiam celebrari et præcepto satisfieri potest in *loco profano*, at decenti.¹

Ex jure particulari seu indulto Apostolico personali Clausulis² stricte servatis, Missa celebrari et præcepto satisfieri potest in *oratorio privato* vel domestico. In specie Episcopi (a fortiori Cardinales) etiam electi et confirmati, licet nondum consecrati, ac Titulares, si “in domibus etiam laicis occasione visitationis vel itineris hospitio excipiantur, et quando in casibus a jure permissis vel de speciali Sedis Apostolicæ licentia absentes a domo propriæ habitationis moram faciunt in aliena domo per modum similis habitationis,” in altari portatili, aut, si ibi existat, in oratorio domestico, illæso jure privilegiati, etiam diebus in indulto privilegiati exceptis, celebrare *vel* coram se celebrari facere, et propria Missa celebrata ut alia, cui assistant, celebretur permittere possunt etiam extra suam Diocesin et venia Episcopi loci non petita. Alterutri ex his Missis assistentes non tantum satisfaciunt præcepto, qui Episcopo actu necessarii sunt sed ex concessione Leonis XIII. de 19 Maj. 1896, quicumque fideles.³

b. Dicitur: *in loco tamen decenti*.—Clausula hæc quæ servanda est non tantum pro usu hujus facultatis, sed pro omni loco, in quo quacumque ex causa hoc tremendum mysterium celebratur,—non requirit, ut locus celebrationis sit pulcher et eleganter ornatus, sed ut removeantur ab eo objecta minus decentia, ut everratur et convenienter mundetur. Paupertas enim non excludit munditiam. (Bray)

Insuper quoad loci decentiam nota: 1. Numquam licet celebrare Missam in Ecclesiis hæreticorum et schismaticorum ob communica-

¹ S. Alph. vi. 356, 359.

² De quibus confer Bened. XIV. Const. *Magno cum* 2 Junii 1752, § 11 seq. ap. Lucidi vol. iii. p. 47 et S. Alph. iii. 318 seq.

³ Bened. XIV. l. c. § 4-8; Gardellini ad Decr. S. R. C. n. 4547; Van de Burgt: *de celebr. Missæ* n. 227; *Act. S. Sed.* xxvi. 391 seq. xxviii. 749.

tionem vetitam. S. C. de Prop. Fide 21 Maji et 13 Aug. 1627.¹ Idem dici debet de templis franco-muratorum et similibus. Quoad Ecclesias “simultaneas” id indulsit Clemens XI., quia sunt Ecclesiæ catholicorum ab hæreticis occupatæ (*Coll. Prop.* n. 1800.); at Pius IX. Episcopis Germaniæ edixit 12 Martii 1873: ad pericula et scandala tollenda neque admittendus neque tolerandus est in eadem Ecclesia cultus simultaneus cum neo-hæreticis (*Old Catholics*).² 2. Locus decens pro S. Sacrificio non est: Theatrum, cubiculum diversorii, in quo choreæ haberi *solent* aut vilior domus pars,³—domus, in qua Judæi, hæretici vel schismatici commorantur (S. C. de P. F. 30 Apr. 1753; *Coll. Prop.* n. 1815). Cfr. tamen infra ad V.—3. Non licet Missam celebrare in domo infirmi, nisi ob Viaticum ei præstandum, si S. Eucharistiæ Sacramentum ad hoc nec privatim afferri potest. Ita S. C. de Prop. Fide 14 Dec. 1668.⁴—Nec in capellis, super quibus aliquis dormit, nisi baldachinus super altare sit erectus (S. R. C. 12 Martii 1836 n. 398, et 11 Maji 1841 n. 1641) aut dormitio, licet super capellam, non fiat super altare. (S. C. Ep. ap. Corre p. 157).—Nec in Ecclesia polluta (cfr. n. 135), neque, uti patet, in interdicta, si quoad interdictum locale generale excipias festa quædam solemniora.⁵

c. In facultate Art. ex Resp. S. C. de P. F. de 20 Jan. 1667⁶ non comprehenditur facultas celebrandi in navi super oceanum, lacum, flumen vecta, sed ad hoc requiritur speciale indultum, quod Episcopi habere supponuntur, ex quorum Diocesi naves solvere solent. Facultate ad hoc obtenta a Sacerdote probe observandæ sunt Clausulæ in talibus indultis apponi solitæ, a quarum verificatione liceitas celebrationis pendet, scil. “dummodo aquæ maris, lacus vel fluminis sint tranquillæ et” (quando fieri potest) “alius Sacerdos vel Diaconus, si motus concitetur, calicem firmum teneat.”⁷

d. Demum quoad præsentem facultatem *Conc. Prov. Balt. I.* anni 1829 n. 23 hæc habet: “Statuimus, Sacerdoti nulli vi

¹ *Coll. Miss.* n. 390, 391; *Coll. Prop.* n. 1797-1799, 1809.—Sed et cfr. *ibid.* n. 1808.

² Vering: *Archiv.* 1873, p. 434.

³ Kenrick tr. xvii, n. 87, 88.

⁴ *Coll. Miss.* n. 395; *Coll. Prop.* n. 709. i. e. *per se* non licet. Nam excipiendus est casus, in quo pro applicatione facultatis hujus Art. requisita adsunt.

⁵ S. Alph. vii. 333.

⁶ *Coll. Prop.* n. 775.

⁷ S. Alph. vi. 356.

facultatum sibi concessarum, celebrandi in quocumque loco decenti, licere Missam celebrare in ædibus privatis, nisi in stationibus, et in iis ædibus, quas Ordinarius designaverit; aut dum actu *Missionis exercitiis* procul ab aliqua Ecclesia dat operam. Quod si Ordinarii alias concedant licentiam celebrandi in privatis ædibus ob speciales circumstantias, iis commendamus eam pro una tantum vel altera vice concedere." Quod statutum postea a *Conc. Pl. B. II.* n. 362 adoptatum est.

Dicitur: *Missionis exercitiis*—sub quibus intellige succursum spiritualement alicui loco procul ab aliqua Ecclesia sito per unum vel plures dies exhibitum.¹ Quapropter apud nos hac facultate non licet uti in urbibus et oppidis, in quibus erecta est aliqua Ecclesia. "Nihil tamen obstat," prosequitur Konings² cum Kenrick,³ "quominus Ordinarius, prudenti suo arbitrio utens, celebrationem in ædibus privatis vel in sacristia permittat Sacerdoti, cui ob infirmitatem vel ob difficiliorem ad Ecclesiam accessum, hiemali præsertim tempore, ac speciatim cum igni per totam hebdomadam alendo facultates desunt, grave est in æde Sacra Sacrificium offerre." Hoc tamen intelligendum est de celebratione Missæ, cui populus assistere aut quam instituere debet Sacerdos ipse ad satisfaciendum præcepto. Nam ad *habitualement* celebrationem Missæ in ædibus privatis devotionis tantum causa, speciale indultum Apostolicum requiritur, licet Sacerdos propter infirmitatem aut ætatem provecam aliter celebrare non posset.⁴ Cfr. infra n. 162.—Nota *habitualement*. Hæc sola enim in Resp. infra citato excludi et nihil ob stare videtur, quominus ultra dictam suppositionem juxta Conc. Pl. Balt. II. n. 362 celebratio pro una vel altera vice aut etiam pluries per hebdomadam concedi possit, causa id suffragante ut infra n. 162.

IV. *Celebrandi . . . etiamsi altare sit fractum vel sine reliquiis Sanctorum.*—*Altare fractum* i. e. altare fixum vel portatile habens fracturam talem, qua execratur. Inde tamen ne concludas, etiam sine lapide seu lapide numquam consecrato, ullo tempore celebrare licere.—Quando altare excretur per fractionem etc. cfr. infra n. 180.

¹ Konings *Comp.* n. 1329, qu. 3.

² In ed. prima et sec. n. 95.

³ N. 87.

⁴ *A. E. Rev.* 1890, vol. iii. p. 38, 43.

V. *Celebrandi . . . præsentibus hæreticis, schismaticis, infidelibus et excommunicatis.*—Spectat hoc **a.** excommunicatos, quatenus vitandi sunt, eo quod aut nominatim excommunicati vel nominatim qua tales declarati sunt sive a Summo Pontifice sive ab Episcopo aut notorii Clericorum percussores sunt.¹

Tales enim *ex jure*, si inter reliquos cum Sacerdote cooffe-rentes sint (non autem si ab eis separati orent), et moniti, ut discedant discedere nolint, expellendi sunt. Si vero expelli non possint, a Missa (et a reliquis Officiis) cessandum, et Ecclesia ad omnibus reliquenda est, excepto Sacerdote, si Canonem jam inchoavit, ubi cum ministro Missam prosequi potest usque ad Communionem, et reliqua in sacristia perficere.²—Attamen spectat etiam **b.** omnes, qui extra communionem Ecclesiæ Catholicæ sunt; nam etiam hi nedum invitandi, sed quantum sine graviore incommodo fieri potest, a celebratione divinorum Officiorum prudenter arcendi sunt. (*Coll. Prop.* n. 1821, 1826, 1841.) *Can. Episcopus* 67 de consecr. dist. 1., ex Conc. Carthag. iv. desumptus, ita habet: "Episcopus nullum prohibeat ingredi ecclesiam et audire verbum Dei, sive gentilem, sive hæreticum, sive Judæum, usque ad Missam Catechumenorum."

Hæc quidem *de jure*. Vi autem facultatis prædictæ hæc juris dispositio ex justa causa postponi potest. Facile præsertim admitti seu tolerari possunt illi hæretici, infideles etc. qui aliquomodo cupiunt fidem amplecti, modo tempore Missæ silentium servent et cum quadam reverentia Missæ intersint. (Bray.)

162.—VI. *Si aliter celebrari non possit.*—Ad rem sunt, quæ leguntur apud Aichner:³ "Quibusdam dubiis ab Episcopo Brixinensi propositis S. Congr. de Prop. Fide inter alia respondit: Adjecta conditio *si aliter celebrari non possit*, afficit non quidem Missæ iteratam celebrationem aut quod in ea servandum est jejunii non fragendi causa, sed modum, quo Sacrum celebrari debet, adeo ut *nisi urgeat necessitas et aliter fieri non possit*, factis dispensationibus celebrandi scilicet sine ministro, sub dio etc. Tibi uti non liceat. Præterea non ea est

¹ S. C. S. Off. 9 Jan. 1884 ap. *N. R. Th.* xxvi. 318.

² S. Alph. vii. 173-177.

³ App. p. xxii. nota 9.

earundem facultatum extensio, qua Ampl. Tua quibusvis Sacerdotibus etiamsi ægrotis valeat permittere, ut in privatis ædibus super altari portatili Sacrum faciant." S. Congr. de Prop. Fide 30 Junii 1858.—Ex quo eruitur, in facultatibus sub II.—V. non sufficere meram impossibilitatem celebrandi, sed debere insuper accedere quamdam urgentem celebrandi necessitatem seu notabilem utilitatem. At cum facultates late et ita interpretandæ sint, ut aliquid operentur, et porro cum etiam pro usu facultatis binandi (supra n. 160, Resp. 2, Reg. 2) non necessitas juris communis, sed levior requiratur, juste concluditur, pro usu harum quoque facultatum non eas causas requiri, quas ex jure communi supra sub II. et III. exempli gratia citatas habes, sed sufficere leviores, prout v. gr. si Sacerdos Missam stata hora dicendam publicasset et populus congregatus offenderetur, si absque Missa abire deberet aut si intentionem urgentem accepisset, cui alias satisfacere non posset, aut etiam, prout in Resp. Romano ad dubium Eppi Altonen. quondam dato¹ habetur, si Sacerdos aliter eo die Missam omittere deberet seu (addo) moraliter impossibile i. e. valde difficile esset aliter celebrare.

E contra Sacerdos, qui habet hanc facultatem, diebus Dominicis et festis ea uti tenetur, si alias Missam audire non potest, dummodo tantum munus pro rerum adjunctis reverenter et sine gravi incommodo subire valeat. Hoc autem vix poterit, si in itinere inter acatholicos solus versetur. Ita Kenrick tr. iv. pars ii. n. 15 ac S. Alph. iii. 319, Dub. 3 et 324. Ratio est, quia, licet facultate qua privilegio non teneatur uti, præceptum audiendi Missam semper urget, quamdiu sine gravi incommodo impleri potest.

ARTICULUS XXIV.

“DEFERENDI SSMUM SACRAMENTUM OCCULTE AD INFIRMOS SINE LUMINE, ILLUDQUE SINE EODEM RETINENDI PRO EISDEM INFIRMIS, IN LOCO TAMEN DECENTI, SI AB HÆRETICIS AUT INFIDELIBUS SIT PERICULUM SACRILEGII.”

(F. III. a. 16; F. IV. a. 22; F. VI. a. 21.)

163.—Explicatio. Duplicem facultatem continet Art., scil. I. *Deferendi SSmum . . . occulte.* Rubrica Ritualis hæc

¹ A. E. Rev. 1892, vol. vii. p. 381.

habet:¹ “Deferri debet hoc Sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad privatas ægrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifeste atque honorifice, ante pectus cum omni reverentia et timore, semper lumine præcedente,” et S. C. C. approbante Innoc. XI., die 12 Febr. 1679 præscripsit, ut SS. Eucharistia “ad infirmos, qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta” scil. ad Ecclesiam vel oratorium indulto S. Pontificis ad hoc privilegiatum, “accedere non valeant, . . . ab Ecclesia deferatur publice et cum pompa, . . . ab oratorio privilegiato cum forma decenti.”—In quo hæc publica delatio consistat, fusius exponitur a Rubrica Rit. Rom. l. c. n. 7, 9 et 10, necnon explanatur ab Auctoribus.²—Per illud *occulte* et *sine lumine* igitur facultas indulget, ut Rubrica, quæ publicam pompam et lumen adhibendum spectat, omitti possit verificata Clausula: *si ab hæreticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii seu gravis irreverentiæ.* Specialius, ut liquet ex Resp. S. R. C. de 4 Febr. 1871 ad Præf. Ap. Daniæ,³ eadem Clausula semper supposita, vi facultatis hujus “licet ministrare infirmis S. Communionem occulte sine vestibus sacris et lumine” et “eodem modo etiam ministrare Extremam Unctionem,” necnon “deferre et ministrare S. Communionem iis, qui longo tempore in carceribus acatholicis detinentur, si adsint causæ prudenti iudicio Missionarii graves pro S. Eucharistia administranda,” et demum “licet Missionario, commoranti in locis ab Ecclesia vel oratoriis longe distantibus, servare aliquas Sacras Hostias in loco decenti pro infirmis forte occurrentibus, quamvis actu nulli ibi infirmi reperiantur” (n. 165).

A rubrica vero prædicta hæc facultas non eximeret, sicubi ab hæreticis aut infidelibus sacrilegium aut irreverentia rationabiliter timeri nequeat (ut v. gr. ruri in locis, qui a catholicis tantum incoluntur), modo, eo etiam in casu, inducta consuetudo aut aliud quidpiam, *Ordinarii iudicio*, contrarium non suaderet aut exigeret. Infertur præterea ex eadem Clausula, rubricæ ubique obsequendum esse pro ea parte, qua sine præ-

¹ Tit. iv. cap. 4, n. 6 (ed. Pustet 1882).

² O’Kane: *Notes on the Rubrics of the Roman Ritual*, 4th ed. Dublin, 1875, n. 789 seq.—Maier: *Die liturg. Behandlung d. Allerhl.* Regensburg, 1860, p. 488 seq.—Linz. *Qu. Schr.* 1893 p. 853 seq.

³ *Coll. Miss.* n. 1351; *Coll. Prop.* n. 738.